

BILDANDE AV NATURRESERVATET MÖCKELSNÄS I ÄLMHULTS KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) området Möckelsnäs som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som utmärks i fält med bifogad karta (bilaga 1) som underlag.

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område med ekdominerad ädellövskog och strandskog. De växter, djur och svampar som är knutna till ädellövskogar med gamla och ihåliga träd, multnande ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier samt tidvis översvämmad strandskog med al ska kunna leva vidare och öka i mängd. Naturreservatet ska främja allmänhetens möjligheter till friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som förhindrar skogsbruk och olika typer av exploatering
- området betas alternativt att återkommande röjningar utförs
- hagmarksekar friställs
- områden med slutna bestånd av lövträd får utvecklas så att slutenheten bibehålls
- området ska i huvudsak formas av naturliga processer och naturvårdande skötsel
- lövträd får utvecklas till att bli gamla och grova.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden i naturreservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd på land eller i vatten

Anmärkning:

Tillfälligt upplag för jord- och skogsbruk får ske efter godkännande av Länsstyrelsen.

3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse eller annan kulturlämning
5. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning

Anmärkningar:

I. Länsstyrelsen kan godkänna uppförande av jaktorn på lämplig plats.

II. Länsstyrelsen kan godkänna uppförande av anordning för tamboskap t.ex. vindskydd eller insamlingsfälla.

6. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar

Anmärkning:

Länsstyrelsen kan ge sitt godkännande till att ta upp och underhålla siktgata för jaktens behov på lämplig plats.

7. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälla eller döda grova grenar

8. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
9. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter
10. utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel
11. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel eller liknande
Anmärkning: Jaktpass får markeras med diskret skylt.
12. rutinmässigt eller förebyggande behandla betesdjur med avmaskningsmedel
13. tillskottsutfodra tamboskap och låta tamboskap vinterbeta.
Anmärkning: Tillskottsutfodring får vid betessläpp och avslutning av betessäsong ske under högst två veckor och då på plats som anvisats av förvaltaren. Användningen av kalvgömmor är tillåten för att tillgodose kalvarnas behov.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av befintlig väg, brukningsväg, ledning, avloppsanläggning eller borttagande/ersättning av detsamma så länge det inte innebär ett nytt ingrepp i naturen. Inte heller ska föreskrifterna utgöra hinder för åtgärder som görs i vägområdet t.ex. nedgrävning av kabel eller ledning.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång i naturreservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel:
  - betesdrift och stängsling (uppsättning/reparation/nedtagning) om inte markägaren själv utför eller låter utföra detta

- naturvårdsinriktade skötselåtgärder såsom röjning, frihuggning av lövträd
  - hamling
  - skapande av död ved såsom lågor, rakor, högstubbar och hålträd
  - så/plantera växter och sätta ut hotade arter enligt fastställda åtgärdsprogram
  - åtgärder för att minska spridningen av invasiva arter
  - uppläggning av grenar och trädstammar i faunadepå
  - igenläggning eller dämning av diken
  - användning och tagande av väg för att utföra skötselåtgärder
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationstavlor, strövstigar och rastplats mm.
  4. åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen
  5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder.

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt fastställd skötselplan utförs.

C. Föreskrifter för allmänheten med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, lavar och mossor eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar (dock

- ej lavar) av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
  5. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats
  6. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn annat än på anvisad väg och iordningställd parkeringsplats
  7. tälta mer än en natt (får dock inte ske inom anordnad rastplats)
  8. övernatta i husbil eller husvagn
  9. sätta upp tavla, fågelholk, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande utan Länsstyrelsens godkännande
  10. bedriva tävlings-, övnings-, lägerverksamhet eller liknande utan Länsstyrelsens godkännande.

Från föreskrifterna under C undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Föreskrifterna utgör inte hinder för Länsstyrelsen att utföra de åtgärder, som framgår av ovan angivna B-föreskrifter, som behövs för reservatets vård och skötsel eller utföra uppföljning av bevarandestatus.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet, se nedan. Föreskrifterna gäller även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens godkännande enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispens- eller tillståndsprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt godkännande till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen, kulturminneslagen.

Datum
2014-12-16

Ärendenummer
511-1872-2012

ADMINISTRATIVA DATA

Namn: Möckelsnäs
NVR-Id: 2010898
Län: Kronobergs län
Kommun: Älmhult
Församling: Stenbrohults församling
Läge: ca 2 km SV om Stenbrohults kyrka
Gränser: Enligt karta, bilaga 1 i beslutet
Areal: Totalt: 13,2 ha Land: 13,2 ha
Vatten: 0 ha

Fastigheter och markägarkategori: *Fastigheter* Möckelsnäs 1:1 *Markägarkategori* Enskilda

Servitut/rättigheter: SERVITUT
0765-90/37.1 - Möckelsnäs 1:6 – Avlopp
0765-90/37.2 - Möckelsnäs 1:6 – Båtplats, badplan, gångväg
0765-99/39.2 - Möckelsnäs 1:11 – Avlopp

LEDNINGSRÄTT
07-IM2-72/4662.1 – Kraftledning
07-IM2-2000/4917.1 – Starkströmsledning

Sakägare: Enligt bilaga 5 till beslutet
Frövaltare: Länsstyrelsen i Kronobergs län
Naturgeografisk region: Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Riksintressenummer: Naturvård: NRO07011 – Möckelnområdet
Friluftslivs: FG2 – Möckelnområdet

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Området Möckelsnäs utgörs tillsammans med naturreservatet Kronan den yttersta delen av en halvö i sjön Möckeln. Området består av två delområden som båda utgörs av lövskog. Lövskog och i första hand ädellövskog utmärker Möckelsnäs. De gamla träden är hemvist för ett flertal sällsynta kryptogamer och skalbaggar. Utöver ädellövskogen finns den tidvis översvämmade strandskogen med al, björk, asp och vide som har mycket höga skyddsvärden.

En mer utförlig beskrivning av området hittas i skötselplanen, bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Under 2006 har en naturvärdesbedömning genomförts av Naturcentrum AB genom Andreas Malmqvist. Ett förslag till beslut och skötselplan har sedan upprättats av Länsstyrelsen.

Området har uppmärksammat i Skogsstyrelsens s.k. nyckelbiotopsinventering på grund av höga biologiska värden och bedömdes med stöd av gällande naturskogs-kriterier lämpat för urval i inventeringen.

Länsstyrelsen har låtit Värderingsbyrån värdera det intrång som föreskrifter medför på den del av fastigheten Möckelsnäs 1:1 som omfattas av reservatet.

Sakägare inom området har förelagts att komma in med eventuella synpunkter. Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget. Följande yttranden har kommit in:

Kulturparken Småland AB har inget att erinra i ärendet.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget till bildande av naturreservatet Möckelsnäs.

E.ON Elnät Sverige AB har noterat att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för normalt underhåll men att de först ska godkännas av Länsstyrelsen, vilket E.ON tolkar som att framtida underhåll av ledningsgatan accepteras. E.ON. Elnät vill även uppmärksamma att under eller invid ledningen får inga jaktorn eller dylikt uppföras. Om marknivån under ledningen ändras måste kontakt tas med E.ON Elnät.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att överlämna tekniska förvaltningens och kommunledningsförvaltningens yttrande som kommunens yttrande med följande tillägg: Vid bildandet av detta naturreservat bör hänsyn tas så att det rörliga friluftslivet främjas. För att åstadkomma detta måste hänsyn tas till ädellövskogen i kommande skötselplaner för området.

Tekniska förvaltningen i Älmhults kommun har i sig inget emot att naturreservatet inrättas men vill peka på ett par detaljer. Tekniska för-

Datum
2014-12-16

Ärendenummer
511-1872-2012

valtningen föreslår att områdesgränsen läggs minst 2 m från vägkant. En effektiv drift av vägen måste kunna genomföras utan återkommande samråd med Länsstyrelsen. Kommunen har ett utbyggt avlopps- och vattennät inom området samt en avloppspumpsstation. Tekniska förvaltningen tolkar föreskrifterna som att underhåll av ledningsgata får ske efter godkännande av Länsstyrelsen. Om omedelbara insatser förutsätts att den tjänsteman på Länsstyrelsen som finns i beredskap eller i tjänst kan ge nödvändiga godkännanden.

Kommunledningsförvaltningen anger att i Älmhults kommuns översiktsplan daterad 2006 sägs att i samband med en fördjupad översiktplan för Möckelnområdet ska förutsättningarna för kompletterande bebyggelse på Möckelnäs västra strand prövas. Denna passus har mist sin aktualitet. Älmhults kommun arbetar nu på en fördjupad översiktsplan över Möckelnäs sydvästra område varvid kompletterande bebyggelse på Möckelnäs västra strand prövats och bedömts som mindre intressant. Kommunledningsförvaltningen har i övrigt inget att erinra under förutsättning att Älmhults tekniska förvaltnings synpunkter beaktas.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) tycker det vore bra med ett förtydligande hur bergarten påverkar växtligheten.

Naturskyddsföreningen Kronoberg genom Sven G Nilsson, anser att det är synnerligen värdefullt att området äntligen skyddas, men beklagar att skogen mellan Krunan och Taxås inte inkluderas. Naturskyddsföreningen menar att andra trädslag än ek måste lyftas fram. Inslaget av skogslind, avenbok och hassel ska öka, vilket kan vara svårt att förena med bete. Vidare menar man att behovet av frihuggning är litet, då området nyligen gallrats. Föryngringen av ek förhindras främst av hårt bete och inte av att skogen är för tät. Området är vindutsatt, varför frihuggning av gamla träd kan leda till att de blåser ned. Skogslind, avenbok och hassel får inte huggas ned, då de är värdefulla för bl.a. markfloran. Blommande buskar saknas i skogsbrynen. Det är önskvärt att södra åkern inkluderas i reservatet för att skapa bryn, då det är olämpligt att hugga i nuvarande bryn. Lövvirke ska lämnas i reservatet och en angelägen skötselåtgärd är veteranisering av ekar. Plockning av enstaka exemplar av kärleväxter och lavar kan skada naturvärdena, vilket därför inte bör tillåtas. Insamling av enstaka insekter för dokumentation bör uppmuntras.

Markägarna önskar förtydligande vad gäller underhåll och nyttjande av vägar samt en skrivning om att befintligt avlopp får underhållas, alternativt att anslutning kan ske till det kommunala systemet.

MOTIVERING

Möckelsnäs ingår i värdestrakt för "Lövsskogar i Möckeln-området" enligt "Strategi för formellt skydd av skog i Kronobergs län". Värdestrakter är områden i landskapet där Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen bedömt att förutsättningarna för växter och djur som för sin överlevnad är beroende av specifika och mer ovanliga naturtyper är särskilt goda.

De särskilda naturvärdena knutna till ädellövskog kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Arealen ädellövskog har sedan 1700-talet minskat drastiskt i Sverige, och många arter knutna just till denna typ av skog har också minskat kraftigt. Det är därför mycket viktigt att den skyddade arealen ädellövskog ökar, inte minst för att öka möjligheterna för arter knutna till ädla lövträd att sprida sig och återta livskraftiga populationsstorlekar.

Död ved i olika former och nedbrytningsstadier är en viktig livsmiljö för många organismer, inte minst insekter och kryptogamer. Tillgången på död ved i svenska ädellövskogar och betesmarker är generellt sett liten och många vedlevande arter är på gränsen till utrotning på grund av brist på lämpligt substrat. Därför finner Länsstyrelsen det motiverat att bevara och kontinuerligt återskapa och initiera bildandet av död ved till dess att en naturlig dynamik kan upprätthålla arternas behov.

Möckelsnäs är av riksintresse för naturvården (Möckelnområdet och NRO 07011), enligt Naturvårdsverkets beslut 1988-09-19. Möckelsnäs är även av riksintresse för friluftslivet (FG2). Områden av riksintresse för naturvård eller friluftsliv ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § MB skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Området har i länets naturvårdsprogram erhållit klass 1 på en tregradig skala där klass 1 är det högsta värdet, vilket betyder att området har särskilt stora naturvärden.

I översiktsplanen för Älmhults kommun (antagen 2007-11-28) framförs att riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv ses som en resurs i utvecklingen av kommunen och att dessa områden ska användas aktivt i kommunens marknadsföring. Kommunen ska verka för att områdena av riksintresse skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturmiljön och skyddet av dessa värden ska bidra till att uppnå de fastställda miljö kvalitetsmålen. I översiktsplanen samt i ett tematiskt tillägg till planen för Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS, antagen 2011-11-30), anger Älmhults kommun att förutsättning för "komplettarande bebyggelse" på "Möckelsnäs västra strand" ska prövas i framtida fördjupad översiktsplan.

I stort sett hela reservatet utgörs av nyckelbiotoper som finns registrerade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller annan exploatering och ett långsiktigt skydd kan endast garanteras genom att ett naturreservat inrättas. Utan ett beslut om bildande av naturreservat riskerar de höga naturvärdena gå förlorade genom avverkning eller igenväxning. Dessutom krävs långsiktiga skötselinsatser vars finansiering kan möjliggöras om området är naturreservat. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med fastställd skötselplan.

Delar av området nyttjas sedan flera år för en konsthändelse. Tidig höst använder konstnärer naturen för olika typer av konstverk. En del av dessa konstverk finns kvar och bedöms inte påverka naturvärdena.

Plockning av växter (annat än enstaka exemplar, dock ej lavar, samt bär och svamp för husbehov) och åverkan på levande eller döda träd är inte tillåtet eftersom det kan skada de biologiska värdena i området.

I samband med reservatsbildningen har också två naturvårdsavtal diskuterats med markägarna. De två områdena är belägna mellan Möckelsnäs herrgård och naturreservatet Taxås.

Flera yttranden rör normalt väg- och ledningsunderhåll, vilket föreskrifterna inte påverkar. När det gäller gränsdragningar längs vägar, följs Lantmäteriets riktlinjer.

Länsstyrelsen har i övrigt beaktat ett stort antal synpunkter som lett till ändringar av föreskrifter och skötselplan.

Det är inte önskvärt att reservatsområdet används som uppställningsplats för husbilar och husvagnar, då detta avsevärt försämrar områdets tillgänglighet för övrigt friluftsliv och kan leda till oönskad nedskräpning. Samma sak gäller tältning under längre perioder.

Det är inte önskvärt att styra vilt från intilliggande områden in i reservatet eller till vissa platser i reservatet. Stödutfodring av vilt och anläggning av åtel får därför ej ske. Åtling och utfodring riskerar också att orsaka nedskräpning.

Om behov finns och för att jakt ska kunna bedrivas på ett säkert sätt får Länsstyrelsen ge tillåtelse till att jaktorn byggs och att siktgator tas upp och underhålls. Det är Länsstyrelsens uppgift att se till att jaktorn och siktgator placeras så att besökarnas upplevelse av naturområdet inte störs.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Bildandet av naturreservatet Möckelnäs bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1§ och bestämmelserna om hus hållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken samt med översiktsplanen för Älmhults kommun.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Datum
2014-12-16

Ärendenummer
511-1872-2012

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) jämfört med 27 § förordningen om (1998:1252) områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar införas i Smålandsposten, Småläningen och i Post och Inrikes Tidningar.

Delgivningen ska anses ha skett två veckor efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom 10 dagar från beslutet införts i ovan nämnda tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 21 januari, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- hänvisning till detta beslut, dnr 511-1872-2012
- vad som ska ändras
- namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter
- eventuella handlingar som stöder överklagandet.

DELGIVNINGSSÄTT

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, ortstidningar samt i Post- och Inrikes Tidningar.

BILAGOR

- 1a. Beslutskarta, sid 14
- 1b. Översiktskarta, sid 15
2. Skötselplan inklusive kartor
3. Miljöbalkens regler om naturreservat
4. Hur man överklagar
5. Sändlista med sakägarförteckning

BILAGA 1a

